

Mimarlık Eğitiminde Sürdürülebilirlik

Sergio Altomonte • Nur Esin • Derya Oktay • Ayşen Ciravoğlu
Nur Çağlar • Adnan Aksu

**Talihsiz Ortaköy, Dolmabahçe,
Karaköy Meydanları...**

**İstanbul Kara Surları:
Bir Atölye Çalışmasının Ardından**

2011/3

ISSN 1302-8219 41

7,50 TL

Eylül 2011 • Yıl: 11 • Sayı: 41 Yayın Türü: Yerel, süreli

Yayınlayan

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi

Sahibi

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi adına Deniz İncedayı

Genel Yayın Yönetmeni

Deniz İncedayı

Yayın Koordinatörü

Fatma Öcal

Yazı İşleri Sorumlusu

Metin Karadağ

Yayın Kurulu

Zafer Akay, Ayşen Cıraoğlu, T. Gül Köksal, Kubilay Önal, Ahmet Tercan, H. Bülend Tuna, Mücella Yapıcı

Danışma Kurulu

Zeynep Ahunbay, Nur Akin, Ülkü Altınoluk, Bilge Arıkan, Ersin Arısoy, Harun Batırbağgil, Afife Batur, Cengiz Bektaş, İhsan Bilgin, Çelen Birkan, Hasan Çakır (Almanya), H. Besim Çeçener, Oktay Ekinci, Cengiz Eruzun, Nur Esin, Nuran Zeren Gülersoy, Sümer Gürel, Ersen Gürsel, Yücel Gürsel, Havva Kanbur (İspanya), Ruşen Keleş, Doğan Kuban, Mehmet Küçükdoğu, Derya Oktay (Kıbrıs), Sabri Orcan, Selim Ökem, Deniz Erinsel Önder, Hakkı Önel, Gülşen Özyayın, Hasan Cevat Özdiil, Aslı Erim Özdoğan, Yıldız Sey, Mete Tapan, Uğur Tarhan, Necdet Teymur, Afşar Timuçin, Rüksan Tuna, Hülya Turgut, Yıldız Uysal, Hüsnü Yeğenoğlu (Hollanda), Zekiye Yenen, Emre Zeytinoğlu

Tarandığı İndeksler

DAAI - Design and Applied Arts Index

Yayın Yönetim Yazışma Adresi

Kemankeş Cad. No.31 Karaköy, Beyoğlu 34425 İstanbul
Tel: (212) 251 49 00 Faks: (212) 251 94 14
e-posta: dergi@mimarist.org
www.mimarist.org/yayinlar/mimarist

Mali Koordinasyon

Sami Yılmaztürk

Görsel Yönetmen

Zehra Şenoğuz

Ofset Hazırlık

Ekol Tanıtım

Kireçburnu, Prof.Dr. Aykut Barka Cad.

Alpaslan Sok. No: 42/2 Sarıyer 34457 İstanbul

Tel/Faks: (212) 223 81 51 (pbx)

e-posta: ekoltanitim@gmail.com

Baskı-Cilt

Bilnet Matbaacılık Biltur Basım Yayın ve Hizmet A.Ş.

Tel: 444 44 03

Baskı Tarihi

Eylül 2011

Dağıtım

Zip Dağıtım

Reklam ve Yapım Organizasyonu

Mimarlık Vakfı İktisadi İşletmesi

Kemankeş Cad. No.31 Karaköy, Beyoğlu 34425 İstanbul

Tel: (212) 244 86 87 pbx Faks: (212) 244 86 88

Fiyatı: 7,50 TL

Yıllık abone ücreti: 26,00 TL

Öğrencilere % 50 indirim uygulanır.

"mimar.ist" dergisi Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi üyelerine ücretsiz olarak gönderilir. Yazılarda ileri sürülen görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergi adı belirtilmek koşuluyla alıntı yapılabilir.

Dünya Mimarları Tokyo'da...

25-29 Eylül 2011 tarihleri arasında Japonya'nın Tokyo kentinde Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) Dünya Mimarlık Kongresini gerçekleştiriyor. 1948 yılından bu yana her üç yılda bir farklı kentlerde gerçekleştirilen dünya kongrelerinin bu yıl 24.sü yapılacak. Ev sahipliği UIA ve JOB (Japon Organizasyon Kurulu) tarafından üstlenilen kongre için seçilen mekân ise mimarlara tanıdık: Mimar Rafael Vinoly'nin yarışma sonucunda tasarladığı, 1996 yılında tamamlanan Uluslararası Tokyo Forumu. Bina, kentle ve kullanıcısıyla ilişkisi, iç mekân düzenlemeleri, kültür yaşamına ve etkinliklerine getirdiği yaratıcı yaklaşımlar açısından oldukça başarılı bir örnek. Dünya kongresinin yapılacağı diğer mekânlar da, Tokyo'nun mimarlara tanıdık ünlü binalarından seçilmiş. Örneğin, 1964 Tokyo Olimpiyat Köyü'nün (K. Tange) içinde planlanan Ulusal Olimpik Memorial Gençlik Merkezi de bunlar arasında yer alıyor.

Kongrenin ana teması "Dizayn 2050 - Afetlerin Ötesinde Dayanışmayla Sürdürülebilirliğe Doğru" olarak belirlendi. Mart 2011'de Japonya'nın yaşadığı felaket sonrasında, Uluslararası Mimarlar Birliği, doğal afetler ve etkileri, yanlış planlama kararları, plansız kentleşme vb. karşısında daha fazla dayanışma ve iletişimin yaşamsal olduğunu vurgulamak amacıyla kongrenin başlığına bu son halini verdi. Amaçlanan, mimarlık alanında yeni bir "sözleşme" ortaya çıkartarak, sınırlar ötesinde eşitlik, birlik, barış mesajlarını yaygınlaştırmaktır. Başlıkla ayrıca, küresel ölçekte dayanışmanın kaçınılmazlığına, ülke sınırları içinde kalındığında çözümlerin yetersizliğine de dikkat çekiliyor. Kongre bildirgesiyle; din, dil, ırk, köken, kuşak, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin geleceğin kentleri ve mimarlığı için bir vizyon önerisi getirilmesi planlanıyor. Çevre, enerji, ekonomi, nüfus, gıda, eğitim, afetler vb. konular çerçevesinde ele alınacak alt başlıklar ise, "çevre", "kültür", "yaşam" olarak belirlenmiş. "Çevre", küresel ısınma ve enerji sorunlarının yanı sıra, doğal afetler ve nedenleri, kaynak kullanım biçimlerine odaklanırken, bu alanda Japonya'nın teknoloji önderliğinin yol gösterici olmasını vurguluyor. "Kültür" teması altında ise, ekonomi, kentler, kentsel etkinlikler, ulaşım vb. konuların yanı sıra, miras, değişim, eğitim konuları yoğun biçimde işleniyor. "Yaşam" başlığıyla da, günümüzün yaşam biçimleri sorgulanarak nüfus, yaşlanma, kuşaklar arası dengeler, sosyal ilişkiler vb. konuların mimarlıkla ilişkilendirilmesi hedefleniyor. Ayrıca, kentsel yaşamın çeşitliliği (tarım, balıkçılık, sağlık, güvenlik vb.), bio-çeşitlilik, ekolojik sürdürülebilirlik, yaşam kalitesi başlıkları da aynı temanın çerçevesinde yer alıyor.

Program, ünlü mimarları ve tasarımcıları dinleme, katılımcıları genç tasarımcılarla buluşturma fırsatını yaratıyor. Sözlü ve görsel akademik sunumların yanı sıra, UIA'nın çalışma gruplarına ait oturumlarda, son dönemde sürdürülen uluslararası çalışmalar meslektaşlarla paylaşarak tartışma şansı yaratılacak. Bunların dışında gençlerin heyecanla bekledikleri gezi programları, buluşmalar, gençlik şenliği ve öğrenci yarışmaları da var.

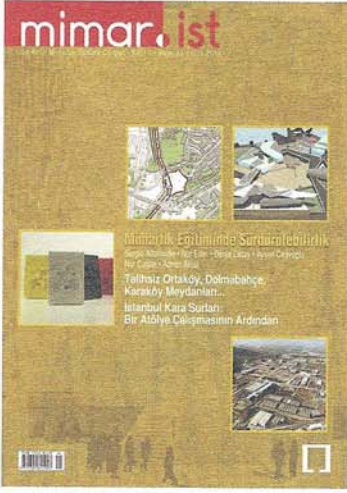
Dünya Kongresine Türkiye Mimarlar Odası da çeşitli etkinlik ve sunuşlarla katılıyor. Konsey üyeliğini sürdürdüğümüz UIA'nın çalışma programlarının oturumlarında, belirli sunuşlarla ve Odamız tarafından hazırlanan sergiyle dünya ülkelerine Türkiye'de mimarlıktan söz etme, bilgi paylaşma olanağımız olacak. Kongrenin ardından yapılacak UIA Genel Kuruluna da üye meslek odası olarak katılım sağlanacak. Mimarlığın dünya ölçeğinde yoğun olarak gündeme geldiği Dünya Mimarlar Günü ve etkinlikleriyle sürdürülecek Ekim ayının ardından yeni bilgiler, birikimler ve tartışma başlıklarıyla yeniden birlikte olacağız.

42. sayımızın dosyasını bir kez daha İstanbul'un bir kentsel mekânına açmak istiyoruz. Hızlı dönüşen, yükselen alanların kentsel ve çevresel sorunlarını, kentlilerle ilişkisini farklı boyutlarıyla irdelemeyi hedefliyoruz. Kentin son dönemdeki yoğun dönüşüm ve değişimi karşısındaki eleştirilerinin, düşünceleriniz bizlere katkı sağlayacaktır. Aralık 2011'de buluşuncaya dek tüm okuyucularımıza sağlık ve esenlik dolu günler dilerim...

Saygılarımla,

Deniz İncedayı

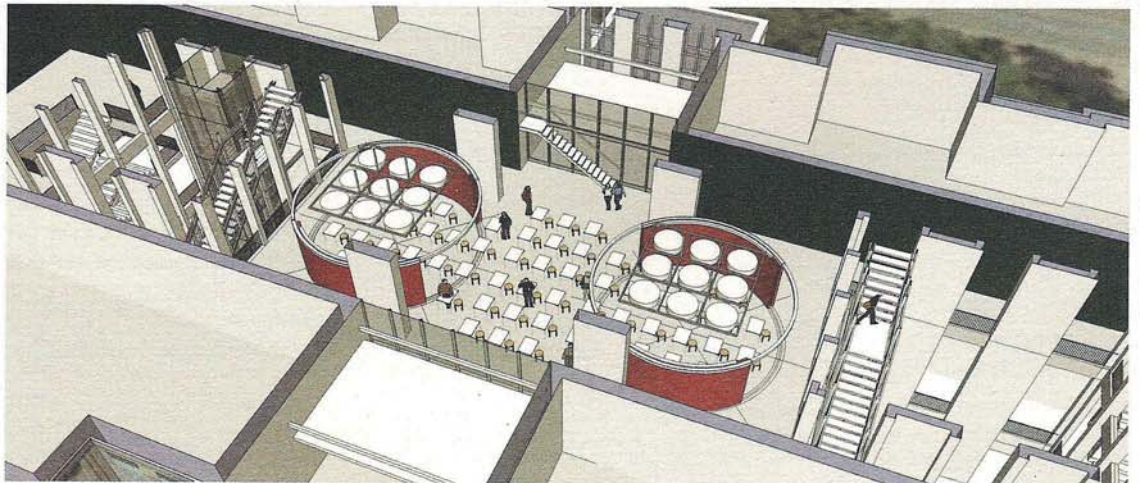
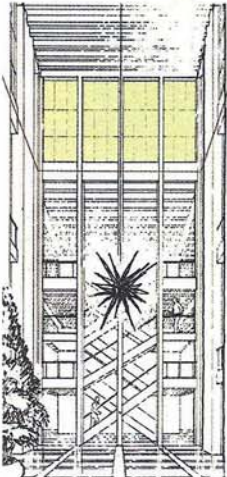

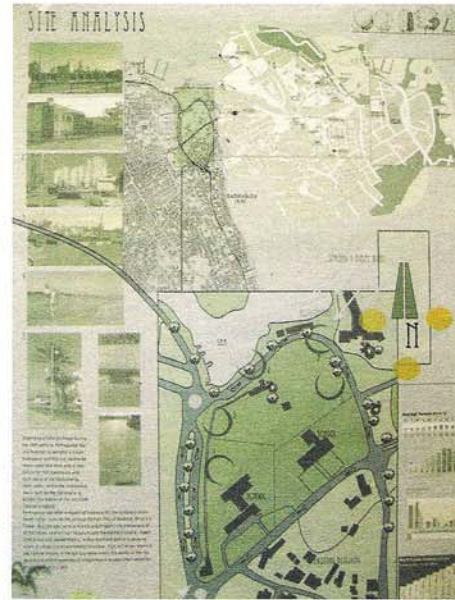
mimar.ist Eylül 2011/3
ISSN 1302-8219

4	HABER / ETKİNLİK	
	Dam Notları... / <i>Hasan Çakır</i>	4
7	KÜTÜPHANE	
	Türkçeye Çevirisi Yapılan İlk Yeşil Bina Değerlendirme Kılavuzu: <i>BREEAM International Commercial Europe</i>	7
	"Aferin Desinler Diye" / <i>Derya Nüket Özer</i>	7
	2010 Ulusal Mimarlık Ödülleri, Yapılar , Projeler , Fikirler <i>2010 National Architecture Awards, Buildings, Projects, Ideas</i>	8
	<i>Architecture in Turkey 2011</i>	8
	Cumhuriyetin Mimarlık Mirası	9
	Modern ve Sürgün: Almanca Konuşulan Ülkelerin Mimarları Türkiye'de 1925-1955 / <i>Esra Akcan</i>	9
10	GÖRÜŞ	
	Talihsiz Ortaköy, Dolmabahçe, Karaköy Meydanları... / <i>Orhan Şahinler</i>	10
12	TASARIM	
	Araştırma ve Uygulama Arasında Tasarım / <i>Dante Donegani</i>	12
16	İNCELEME	
	Saray'dan Akademi'ye Sürdürülen Orta Sofa Karakteri: MSGSÜ Mimarlık Fakültesi Orta Hol Yenileme Projesi / <i>F. Gülşen Gülmez</i>	16
	İDGSA'da Temel Sanat Eğitimi Ortak Atölye Deneyimi ve Mimarlık Eğitimi / <i>F. Emel Ardaman - Elâ Güngören</i>	24

31 DOSYA: "MİMARLIK EĞİTİMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK"

Dikkatli Taşınınız.

Sürdürülebilirliğin Zorlukları ve Mimarlık Eğitiminin Gündemi / <i>Sergio Altomonte</i>	32
Sürdürülebilir Tasarım ve Mimarlık Eğitimi / <i>Nur Esin</i>	41
Çevre ve Toplum Dostu "Sürdürülebilir" Bir Mimarlık Eğitimine Doğru / <i>Derya Oktay</i>	46
Türkiye'de Mimarlık Eğitiminin Çevresel Bağlamı:	
İyimser Tabloya Kuşku Soruları / <i>Ayşen Cıraoğlu</i>	52
Mimari Tasarım Eğitimi Söylemleri 1: Manifesto / <i>Nur Çağlar - Adnan Aksu</i>	61

67 KENT

İstanbul Kara Surları: Bir Atölye Çalışmasının Ardından / <i>Derin Öncel</i>	67
Kara Surlarını Kentsel Ölçekte Düşünmek / <i>Gülşen Özyayın</i>	68
Kent Surlarının Günümüzdeki Anlamı ve İstanbul Kent Surları / <i>Işık Aydemir</i>	69
İstanbul Kara Surları'nı Bir Sistem Olarak Algılamak ve Anıt Ötesi Dinamikler İçinde Korumak / <i>Ayşegül Cankat</i>	71
Kentsel Mekânın Bir Parçası Olarak Surlar: İstanbul Kara Surları ve Çevresinde Bir Proje Çalışması / <i>Ömür Barkul - F. Pınar Arabacıoğlu</i>	73
İstanbul Kara Surlarının Çevresindeki Kentsel Doku Kaynaklı Koruma Sorunları / <i>Ege Uluca Tümer - Selen Onur</i>	76
İstanbul'daki Kent Otellerinin Mekân Dizim Yöntemiyle Analizi / <i>Deniz Erinsel Önder - Sibel Conker</i>	78

91 HUKUK

Kentli Hakları ve Kentli Haklarının Güvenceleri / <i>Z. Gönül Balkır</i>	91
--	----

97 KENT ARKEOLOJİSİ

Hagios Akakios, Hagioi Apostoloi ve Havarıyyun Kiliseleri İlişkisi / <i>Fırat Düzgüner</i>	97
--	----

104 TASARIM / UYGULAMA

Mimarlığın Değişen Görünümleri / <i>Adnan Aksu</i>	104
--	-----

112 ÇİZGİ

<i>Behiç Ak</i>	112
-----------------------	-----

Mimarlığın Değişen Görünümleri

Adnan Aksu

Mimari tasarım yere, temaya ve benzeri konulara ilişkin keşiflerle başlayıp bilimsel ve sanatsal odaklı araştırmalarla gelişen bir süreçtir. Bu süreçte mimar, tasarımın niteliklerini geliştirmekte birçok farklı disiplinin katkısına başvurmaktadır. Ancak mimari tasarım gerçek anlamını, gündelik yaşantının bir parçası olduğunda kazanmaktadır. Mimarın yeteneklerini geliştirme alanı yalnız anlamlı mekânları tasarlamak/yaratmak ile sınırlı değildir. Mimarlık çalışmalarını yönlendirmek, yönlendirmek, değerini artırmak, olanaklı kılmak, çeşitli anlatım yolları ile paylaşımına açmak da mimarın sorumlulukları arasındadır.

Mimarlık nesnesi izleyeni fiziksel olarak ve duygusal olarak etkilemektedir. Bu nesne üzerinde geliştirilen kuramsal çalışmalar ise entelektüel olarak etkilemektedir. Başka bir deyişle mimarlığın kuramsal ve kılışsal alanı birbirini bütünleyerek anlamını belirlemektedir. Türlü mimarlık pratikleri için çağdaş ve güncel stratejiler geliştirmek ve tartışmaya açmak, yaratıcı, araştırmacı, keşfetmeye, geliştirmeye ve savunmaya açık kişilerin ilgisini mimarlığa yöneltmek, mimarlığın önemini vurgulamak, dolayısıyla mimari tasarım kültürünün gelişmesine katkıda bulunmak başlıca mesleki sorumluluk alanlarındandır. Bu bağlamda bu çalışma, mimarlığın birbirini bütünleyen pratik alanlarını temsil eden bir takımın çalışmasının ürünüdür.

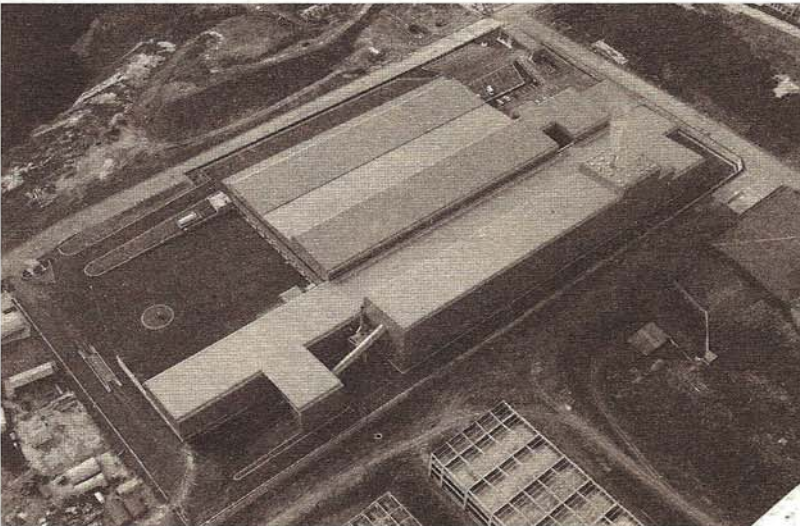
Yapının zarfı olarak yüzey, strüktürel ve mekânsal organizasyonların ötesinde bir araştırma ve tasarlama alanı olarak öne çıkmaktadır. Yüzey, yapının içi ile dışı arasındaki artikülasyonun/eklemlenmenin ve mimari nesnenin kentsel ve kamusal değerlerinin anlaşıldığı/sezildiği sınırı temsil etmektedir. Çağdaş mimari tasarım yaklaşımlarının geliştirilmesinde günümüzün bilimsel ve teknolojik koşullarının sunduğu olanakların ve mimarlık disiplininin kente ve kentlilerin gündelik yaşantısına katkılarının incelenmesi için zemin oluşturmaktadır. Bu bağlamda bu çalışma, mimari tasarım sürecinde yapının imgesi, biçimi ve taşıyıcı sistemi ile yüzeyi arasındaki ilişkilenemeyi Lafarge Dalsan Alçı Levha Fabrikasının tasarımı üzerinden irdelemektedir.

Mimari İmge

Geçen yüzyıldan bu yana endüstriyel üretim/fabrika binaları tasarımında aynı konvansiyonel yaklaşımın sürdürülmesi en doğrudan ve yalın ifadeyle, uygulamada üretim ile temsilin çatışmasından kaynaklanan bir imge sorununa neden olmaktadır. Özellikle endüstri yapılarında bu sorun başlıca iki düzeyde belirginleşmektedir: Üretim içeriğini barındıran kısımda temsil ihmal edilmekte, böylece ortaya inşa sürecinin, başka bir deyişle, tasarlanmamış, montaj süreçlerinin sonucu olan bir yapı çıkmaktadır. Temsil içeriğine yönelik kısımda ise konvansiyonel inşa yöntemleri ve eski ve/veya yeni malzeme ile geçmişin tekrarı olan cephe uygulamalarının sonucu olan bir görünüm elde edilmektedir. Tasarımın içeriğinin bölünmesi doğal olarak mimari imge üzerinde de sorun yaratmaktadır. Her iki durumda da var olanın *replikası* olmaktan öteye gitmeyen bir tasarım anlayışıyla mimari imge göz ardı edilmektedir.

Oysa günümüzde, çağdaş mimarlığın, tasarlamaya, yapmaya, kentsel bağlama ve benzeri tartışma alanlarına yönelik olarak geliştirdiği tasarımsal nitelikleri *imge* ile ifade ve temsil edilmektedir. Başka bir deyişle çağdaş mimarlık, tasarımın niteliklerini imge ile görselleştirmekte-

Lafarge Dalsan Alçı Levha Fabrikası.

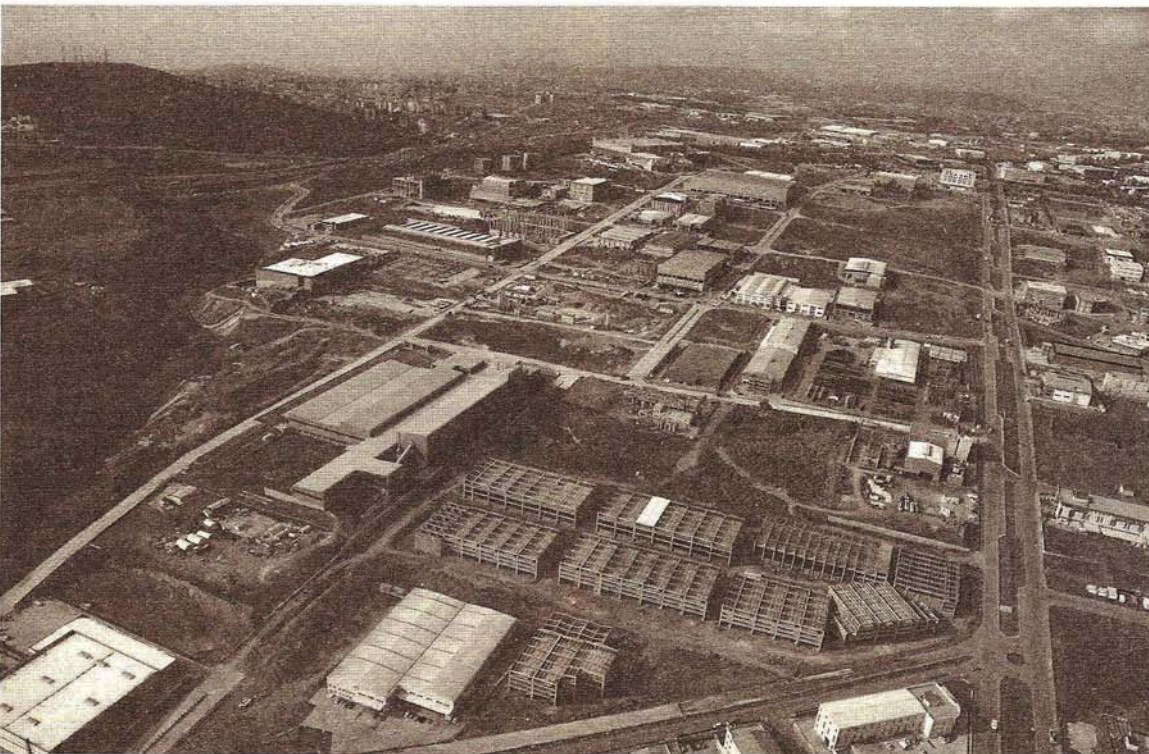
dir. Teknolojik gelişmelerin sürekliliğinde imgeyi üretme/tasarımı görselleştirme araçları ve ortamları gelişmiş ve çeşitlenmiştir.¹ Görselleştirmenin düşünme ve tasarlama aracı olarak mimarlık üzerindeki egemenliği giderek güçlenmektedir. Dolayısıyla, *görsel imge* mimari tasarımın program ve konstrüksiyon gibi asal tasarım bileşenlerinden biri olarak mimarlık gündemindeki yerini almaktadır.

Gebze Güzeller Organize Sanayi Bölgesi² benzerleri gibi ızgara planlıdır ve içinde konvansiyonel anlayışla tasarlanmış ve üretilmiş onlarca endüstriyel üretim yapısı yer almaktadır. Genel olarak söz etmek gerekirse yapıların imgeleri üretim ve yönetim bölümlerine yönelik fiziksel ve sosyal bölünmeyi yansıtmaktadır. Üretim gerekli büyüklük, uygun taşıyıcı sistem ve malzeme seçimi ile en yalın biçimde tasarlanmış, maliyeti de optimize eden bir hangarın içinde çözümlenmektedir. Yönetim ise görece özenli ve gösterişli, üretim bölümüne adeta yapılandırılmış gibi duran konvansiyonel bir ön yapı ile temsil edilmektedir. Yapıların bölünmüş tasarımsal içeriği doğal olarak işleve, çalışanlara ve servis mekânlarına da yansımaktadır. Tasarımsal özellikleriyle yapılar, 20. yüzyılın başlarında endüstriyel üretim yapısı tasarımına egemen ve yaygın olan anlayışı ifade etmektedir.

Mimari tasarımın içeriğinin temsil ve üretim çatışmasıyla bölünmesi 19. yüzyılda gelişen Endüstri Devriminden beri sürmektedir. Mimari tasarım alanında demiryolu istasyonu gibi yeni tipolojiler, endüstriyel üretim yapıları, yollar,

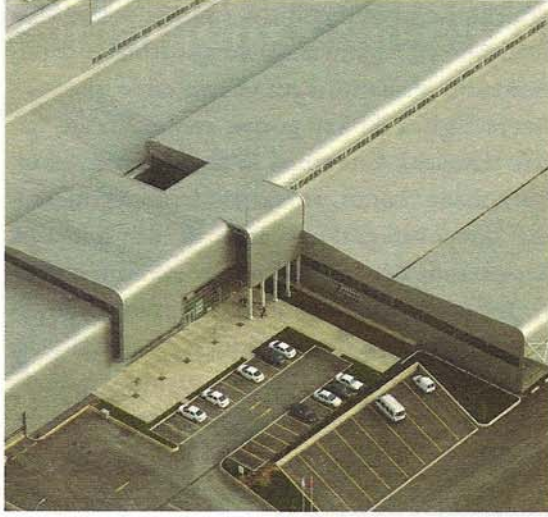
köprüler gibi mühendislik/mimarlık konuları üzerinde fikir jimnastiği ve alıştırmalar yapılmaktadır. Mimarlık sanat ve inşa etme işi olmak üzere başlıca iki kategoriye ayrılmaktadır. Sanat-mimarlık kategorisi kilise, sinagog, okul, kütüphane, konut, vs. tasarımlarını içermektedir. İkinci kategori inşa etme işi olan mimarlık kapsamında her türlü fabrikaları, üretim binaları, kazan daireleri ve endüstriyel mimarinin diğer örneklerinin tasarımlarını içermektedir. İş-mimarlık endüstriyel üretimin mantığını, sanat-mimarlık ise temsilin esin kaynaklarını ve geleksel motifleri barındırmaktadır.³

Tasarımsal içeriği kurarken benimsenen iş ve sanat ayrıştırmasına alternatif bakış, bütünlük bir tasarımsal içeriğin elde edilmesidir. Yapının taşıyıcı sistemi, malzemesi ve işlevine dayalı özü ile estetik biçimsel niteliklerine dayalı özü bu amaçla eşit ve dengeli olarak yoğunluktadır.⁴ Böylelikle *mimari imge* kavramına yaklaşılmakta ve endüstriyel üretim yapılarının tasarımsal içeriğinin bütünlüğü yansıtılmaktadır. Bu bağlamda, Lafarge Dalsan Alçı Levha Fabrikasının⁵ tasarımı, konvansiyonel fabrika tasarımlarından başka türlü tasarlama olanaklarını değerlendirmiş olan bir örnektir. Tasarımın yere ve imgeye karşı geliştirdiği başlıca iki sorumluluk olduğu açıkça görülmektedir. Birincisi; var olan resmin parçası olmak yerine içinde bulunduğu çevreye *ayna* tutarak, farklı tasarımsal duruşla, bölgenin süregelen fiziksel yapılanmasının niteliğinde belirleyici olmayı seçmektedir. Yapının içinde yer aldığı fiziksel çevre arka plan

Yapının içinde yer aldığı fiziksel çevre arka plan olarak kabul edilmektedir. Yapı ile arka planı arasında kesin bir ayırım olması benimsenmektedir. Bu yaklaşım çevreyi yadsımak anlamına gelmemekte, tersine, çevre ile daha güçlü bir iletişim kurma olanağı sağlayan ve hayal gücünü ve yaratıcılığı uyaran bir mimarlık nesnesi elde etmek amaçlanmaktadır.

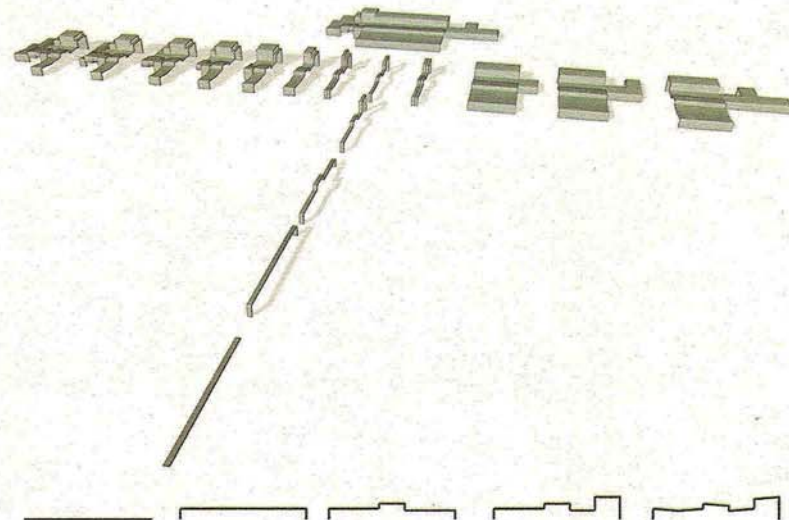

olarak kabul edilmektedir. Yapı ile arka planı arasında kesin bir ayırım olması benimsenmektedir. Bu yaklaşım çevreyi yadsımak anlamına gelmemektedir. Tersine, çevre ile daha güçlü bir iletişim kurma olanağı sağlayan ve hayal gücünü ve yaratıcılığı uyaran bir mimarlık nesnesi elde etmek amaçlanmaktadır.

İkincisi; *biçimin işlevini* vurgulamaktır. Bu amaçla, yapının tasarımsal niteliklerini ortaya koyarken biçim, kitle ve yüzey, program, konstrüksiyon, işlev, anlatım dili, ekonomik, ekolojik, etik sorumluluklar için gerekli olmayan tüm unsurlardan arındırarak mimari imgesini *durulaştırmak* amaçlanmaktadır. Duruluk mimari imgenin yalın ancak içinde sonsuz seçenekler barındıran, kolay okunabilir ve güçlü iletişim niteliklerini anlatmaktadır. Başka bir deyişle ortaya çıkan resmin izleyici üzerinde bir okuma gerekliliği ve arzusu yaratması, kentsel çevrenin niteliğini ve izleyenin ilgisini, beklenti ve beğeni düzeyini yükseltmesi, böylece yapıyla iletişim kurarak yorumlaması ve üzerinde düşünce üretmesi için olanak sağlanmaktadır.

Mimari tasarımın biçimsel nitelikleri abartıldığında biçim mimari tasarımın koşulu ve amaç

olmaktan uzaklaşıp süslemeye dönüşmektedir. Oysa yapının tasarımındaki asıl hedef biçimin güzelliğini ortaya çıkarmaktır.⁶ Lafarge Dalsan Alçı Levha Fabrikasının kitlesi temelde asal geometrik biçimlerin tekrarından oluşmaktadır. Asal geometrik biçimler üretim sürecinin gerektirdiği mekânsal büyüklükler ile programa yönelik gereksinimler doğrultusunda boyutlandırılmıştır. Kitlenin biçimi ve büyüklüğü, tek temel bileşeni uzatarak, yükselterek, katlayarak ve tekrarlayarak yeniden boyutlandırılmasıyla elde edilmiştir. Kitle bileşenlerinin farklılaşan boyutlarına içinde barındırdığı program bileşeninin işlevsel ve mekânsal gereksinimleri esas alınarak karar verilmiştir. Başka bir deyişle, Lafarge Dalsan Alçı Levha Fabrikasının mimari imgesini tasarlarken üreticinin verdiği bilgiler doğrultusunda üretim süreci esas alınmıştır ve mekânın fiziksel biçimi üzerinde belirleyici olmuştur. Tek temel bileşenin tekrarı ile elde edilen kitlesel biçimlenmede üreten/yöneten hiyerarşisi ortadan kaldırılmıştır. Program yorumu ile mekânsal kurguda tüm çalışanlar üretim sürecinin bir *dişlisi* olarak benimsenmiştir. Böylece tasarımsal içerik bütünleştirilmiş ve bu, yapının *mimari imgesi* ile ifade edilmiştir.

Yapının konfor, konstrüksiyon ya da uygunluk için gerekli olmayan özellikler barındırması, tasarımsal ayrıntılarının anlamlı ve amaçlı olması, konstrüksiyonun gizlenmek yerine güzelleştirilerek sunulması, malzemenin tasarımla uyumunun gözetilmesi, yapının imgesiyle iç mekân tasarımı arasındaki benzerlik veya farklılığın kullanım amacıyla örtüşmesine özen gösterilmiştir. Bu özen yapının kitlesi, taşıyıcı sistemi, malzemesi ve işlevine dayalı özünü görünür kılarak tasarıma *durulu* niteliğini kazandırmaktadır. Lafarge Dalsan Alçı Levha Fabrikasının *durulu* imgesi *biçimsel nitelikleriyle* olduğu kadar biçimin inşasını olanaklı kılan *taşıyıcı sistemi* ve biçimi adeta pürüzsüzleştiren *yüzey kaplamasıyla* da dikkat çekmektedir.

Taşıyıcı Sistem

Taşıyıcı sistem tasarımı ve biçim arasındaki ilişki çeşitli düzeylerde tartışılmakta ve ilişkilendirilmektedir. Yapının taşıyıcı sistemi tasarımın simgesel ve/veya teknolojik özelliklerine uygun olabildiği gibi biçimi üretmekte kullanılan veya biçimi üretmeyen ve yapı plastiğinin bir parçası olmayan taşıyıcı sistemler de bulunmaktadır.⁷ Lafarge Dalsan Alçı Levha Fabrikasının biçimi taşıyıcı sistemin biçimlenmesinde ve üretilmesinde yol gösterici olmaktadır.

Yapının tasarımsal niteliklerini ortaya koyarken biçim, kitle ve yüzey, program, konstrüksiyon, işlev, anlatım dili, ekonomik, ekolojik, etik sorumluluklar için gerekli olmayan tüm unsurlardan arındırarak mimari imgesini *durulaştırmak* amaçlanmaktadır. Duruluk mimari imgenin yalın ancak içinde sonsuz seçenekler barındıran, kolay okunabilir ve güçlü iletişim niteliklerini anlatmaktadır.

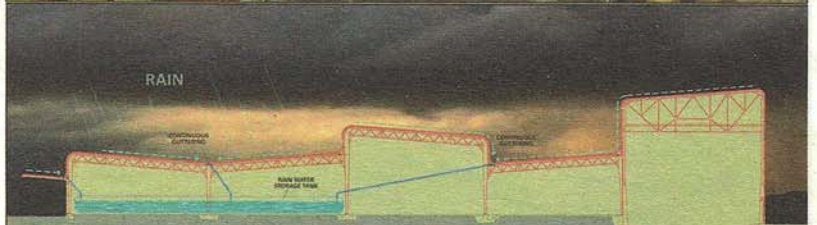
Kitlenin biçimi ve büyüklüğü, tek temel bileşeni uzatarak, yükselterek, katlayarak ve tekrarlayarak yeniden boyutlandırılmasıyla elde edilmiştir.

Taşıyıcı sistemin okunması ile ilgili tartışmalar iki yönlüdür. Bütünüyle gizlenmesi durumunda taşıyıcı sistemin okunması sezgisel bir yetenek gerektirmektedir.⁸ Görünmemesi estetik değerlendirmenin dışında tutulmasını gerektirmez. Bunun en güzel kanıtı insan bedenidir. Sistem olarak dışa vurulmadığı zaman bile yapı estetiği biçimsel özelliğini ona borçludur. Lafarge Dalsan Alçı Levha Fabrikasının taşıyıcı sistemi *insan bedeninden* esinlenilerek ele alınmaktadır.⁹ Yapının biçimini üretmekte kullanılan taşıyıcı sistemi dışa vurulmadığı halde görünür estetik biçimsel niteliğinin belirleyicisi olmaktadır. Su depoları ve atölyelerin bulunduğu -5 kotunun betonarme yapısı üzerine I profil çelik kolon ve çelik makas kirişten oluşan en basit çelik konstrüksiyon sistemle inşa edilmiştir. Aşağıdan yukarı doğru kalınlaşan kolonların üst dış köşeleri elde edilmek istenen biçime uygun olarak *yuvarlanmıştır*.

Gerek taşıyıcı elemanların biçimlenmesinde gerekse alçı levha üretim sürecinde çevresel duyarlılığa, yeni teknolojilere yönelik ve enerji etkin çözümler de etkili olmuştur. Giderek azalmakta olan doğal su kaynaklarını koruma bilinciyle alçı levha üretiminde kullanılan suyun tümünü kaynaktan elde etmek yerine kısmen yağmur suyundan da yararlanmak benimsenmiş ve bu beklenti yapının biçimi üzerinde belirleyici olmuştur. Bu nedenle, çatı içe doğru eğimli olarak çözümlenmiştir. Böylelikle yapının üzerine düşen yağmur suyunun çatının eğiminde toplanmasına olanak tanınmıştır. Çatının eğiminde toplanan su üç ana eksenden merkeze alınmaktadır. Sifon sistemi ile depolara indirilmekte, oradan kullanıma sunulmaktadır. Ayrıca üretim sırasında oluşan atık suyun geri dönüşümü yoğunlaşma ile sağlanmakta ve tekrar kullanıma sunulmaktadır. İklim verileri ve güneşi ile aydınlanma olabildiğince dikkate alınmıştır. Tesisin içinde yer alan *iç bahçe* güneşi almanın ötesinde bir anlam ve işlev yüklenmektedir. Tüm çalışanlar içeriden bakarak gökyüzünü, günün değişen zamanlarını, iklimsel oluşumları, karın, yağmurun, parlayan güneşin, açan çiçeğin, düşen yaprağın farkında olsun, doğayla iletişimlerini kesilmesin arzusuyla gerçekleştirilmiştir. Yüzeyde yer alan pencereler, yapının düşey hareketleri strüktür sistemi ile desteklenerek güneşi gereksinmesine uygun tasarlanmıştır. Ortaya çıkan 20.000 m²'lik üretim alanında makine gölgesinde kalmayan tüm mekânlar gün ışığından yararlanmaktadır.

Taşıyıcı sistem seçiminin etkenlerinden biri de mimari anlatımdır. Yapının taşıyıcı sistemi,

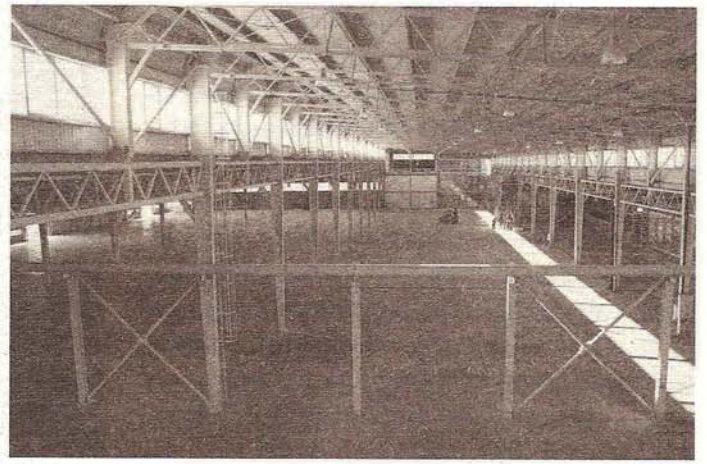
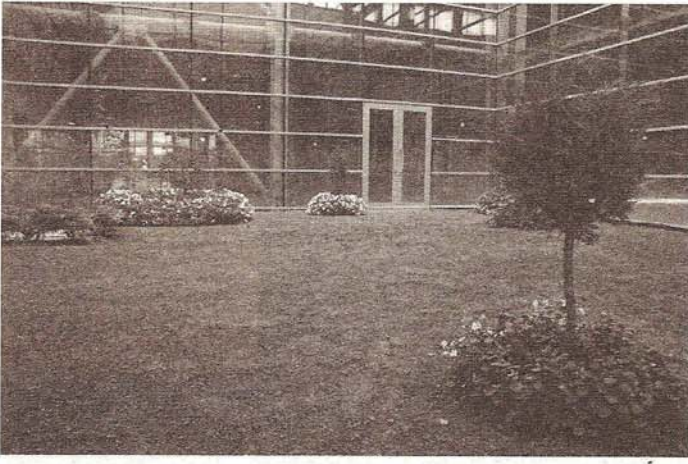

Yapının biçimini üretmekte kullanılan taşıyıcı sistemi dışa vurulmadığı halde görünür estetik biçimsel niteliğinin belirleyicisi olmaktadır. Su depoları ve atölyelerin bulunduğu -5 kotunun betonarme yapısı üzerine I profil çelik kolon ve çelik makas kirişten oluşan en basit çelik konstrüksiyon sistemle inşa edilmiştir.

Aşağıdan yukarı doğru kalınlaşan kolonların üst dış köşeleri elde edilmek istenen biçime uygun olarak yuvarlanmıştır.

İçe doğru eğimli olarak çözümlenen çatı, yapının üzerine düşen yağmur suyunun toplanmasına olanak tanımıştır. Çatının eğiminde toplanan su üç ana eksenden merkeze alınmakta, sifon sistemi ile depolara indirilmekte, oradan kullanıma sunulmaktadır.

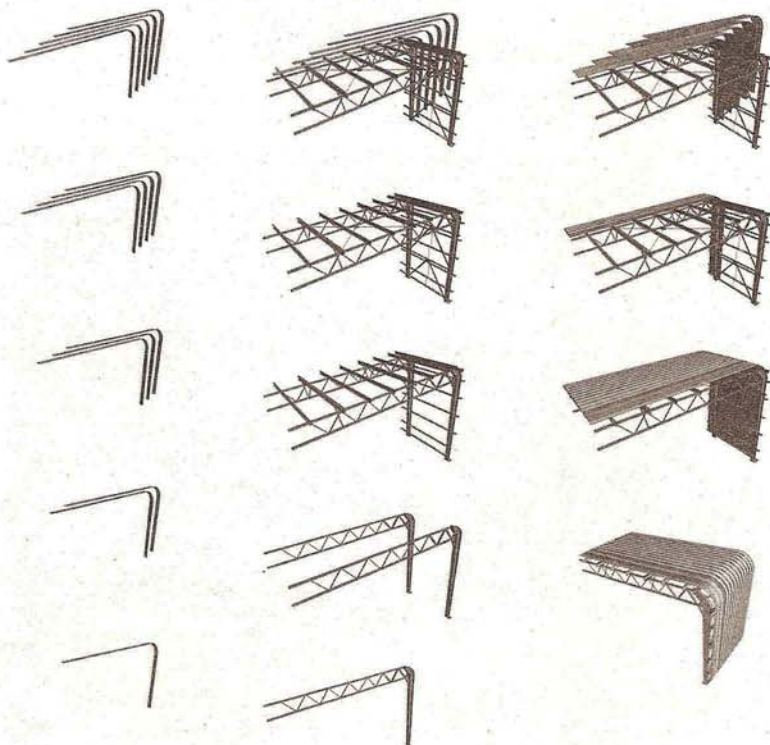
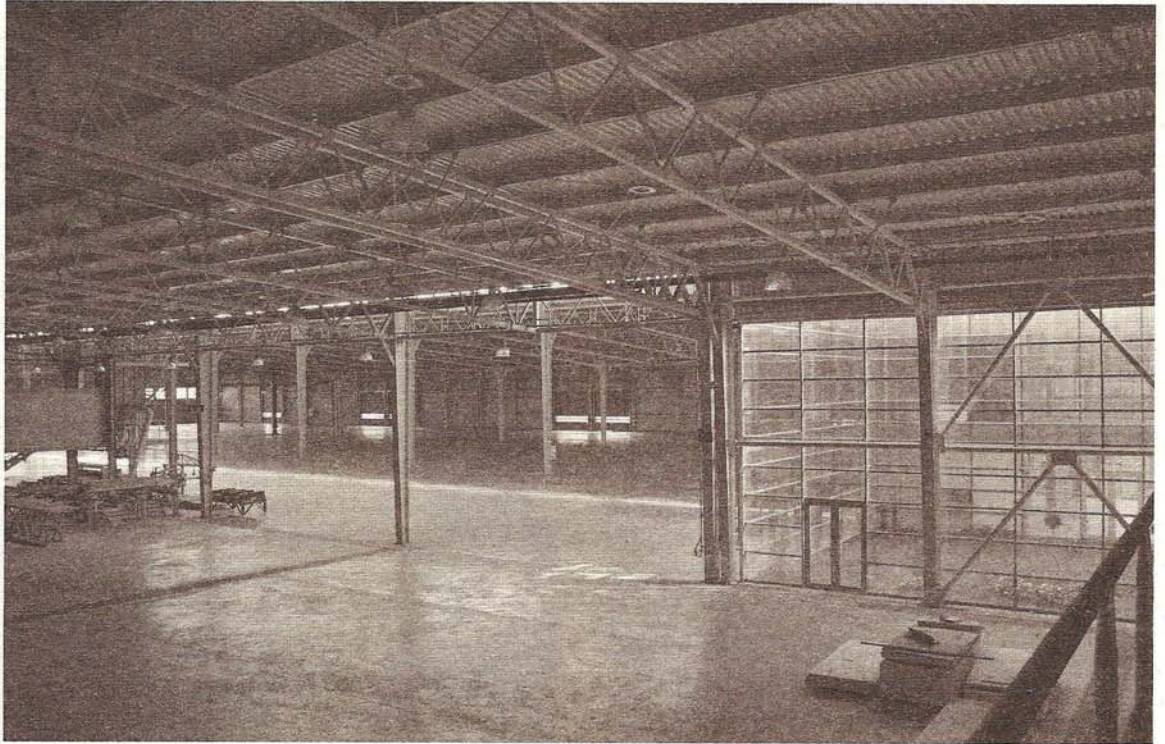

İklim verileri ve güneşiği ile aydınlanma olabildiğince dikkate alınmıştır. Tesisin içinde yer alan iç bahçe güneşiği almanın ötesinde bir anlam ve işlev yüklenmektedir.

Yüzeyde yer alan pencereler, yapının düşey hareketleri strüktür sistemi ile desteklenerek güneşiği gereksinmesine uygun tasarlanmıştır. Ortaya çıkan 20.000 m²'lik üretim alanında makine gölgesinde kalmayan tüm mekânlar gün ışığından yararlanmaktadır.

Yapının taşıyıcı sistemi, konstrüksiyon ve malzeme seçiminde mimari anlatım/mimari dilin yanı sıra, sosyoekonomik ve bina teknolojisi ile ilgili etkenler de dikkate alınmaktadır.

konstrüksiyon ve malzeme seçiminde mimari anlatım/mimari dilin yanı sıra, sosyoekonomik ve bina teknolojisi ile ilgili etkenler de dikkate alınmaktadır. Endüstri Devriminden sonra özellikle giydirme cephe sistemlerinin uygulanması, yapının yüzey kaplamasının taşıyıcı sisteminden ayrılması ile sonuçlanmıştır. Yüzeyin artık kendine ait bir taşıyıcı sistemi vardır. Mimarlıkta yüzey duygusu malzemenin tüm özelliklerinin bir örüntü olarak bütünleşmesiyle gerçekleşmektedir. Bu örüntü tarih boyunca yapı ile aynı anlamda kullanılmış fakat giydirme cephe kavramı ve cephenin kendi strüktürünün, biçiminin, yapıdan ayrılması ile beraber biçimlenmede çok daha özgür bir platforma oturmuştur. *Yüzey kavramı* iç mekân ile dış mekân arasındaki sınırın sorgulanmaya başlamasıyla belirginleşmiştir. Yüzey yapının içi ile dışı, kentsel ve kişisel, kamusal ve özel mekânı arasında sınır oluştururken her iki yüzünün ayrı

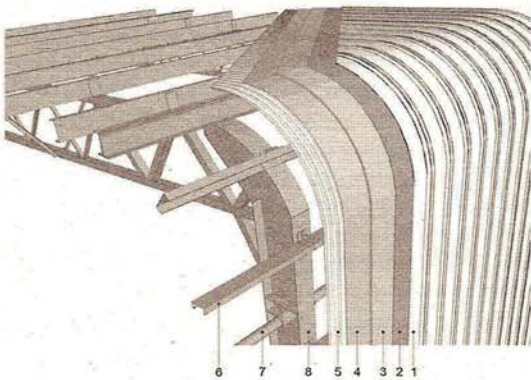
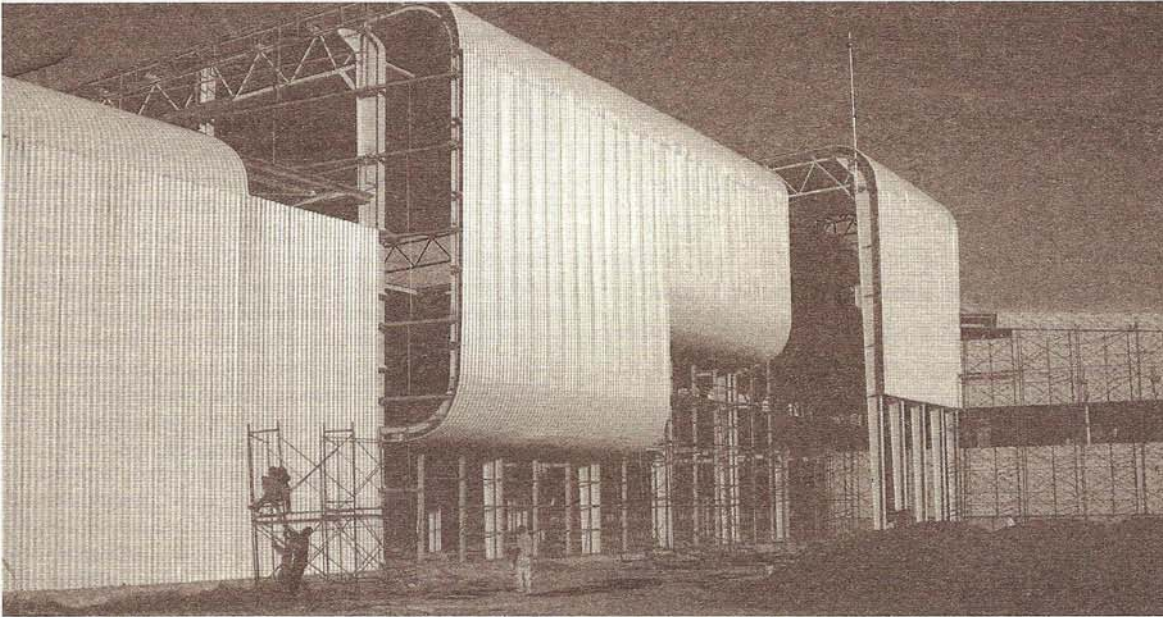
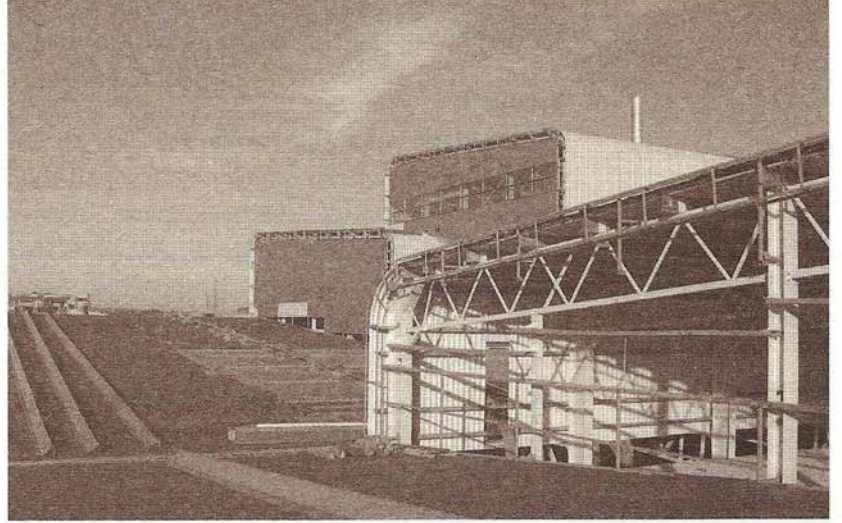

veya aynı ayrıntılarla ve tüm yapının cephe olarak ele alınmasına olanak tanımaktadır.

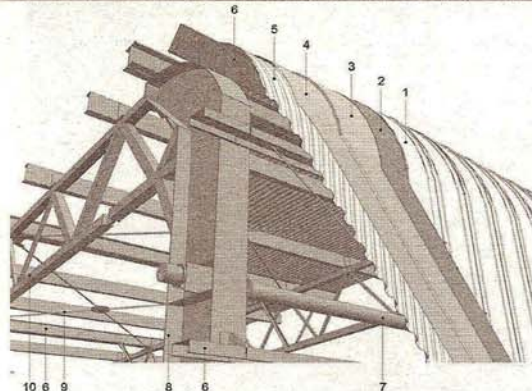
Yüzey Konstrüksiyonu

Lafarge Dalsan Alçı Levha Fabrikasının yüzey kaplaması yapının yalın geometrisine uyum sağlamak ve yüzey konstrüksiyonunu estetik olarak güçlendirmektedir. Seçilen malzeme *gümüşi gri* renkte, 50 cm. genişliğindeki kenetli sac levhadır. Tasarım sürecinde seçilen malzemenin bükülerek, kıvrılarak, dönerek, sonsuz biçim üretme, farklı yükseklik ve genişlikte kullanılma yeteneği keşfedilerek tasarımcıyı biçim üretmekte oldukça özgür bırakan prototip bir yüzey çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu prototip yüzey üzerinden geliştirilen kitlesel biçimlenme aynı zamanda taşıyıcı sistem tasarımı üzerinde yol gösterici olmuştur. Ayrıca, yüzey kaplamasında tek renk ve tek tip malzeme kullanılması dolayısıyla gerek montaj gerekse birleşme/kenetlenme benzeri ayrıntıların yaratacağı olası sorunlar en aza indirgenmiştir. Tek renk *muare*¹⁰ benzeri malzemenin yalın ve çıplak doğasının yarattığı pürüzsüz yüzey duvarları ve çatı-

yı yumuşakça sarmalayan bir kumaş etkisi yapmaktadır. Böylece cephe ve çatı ayırımını ortadan kaldıran, *ayrıcalıklı*¹¹ cephe yaratmayan, bir yüzey elde edilmektedir. Yapı yalnız karşıdan görülmek üzere değil, değişik bakış açılarının birbirini tamamlayarak, bütünü bellekte yeniden oluşmasına olanak tanımaya göre tasarlanmıştır. Bu *bütünü işlevidir*.¹² Bütünleşik tasarımsal içeriğin ifadesi olan, mimari imgeyi

1 Standing seam sheets	4 Vapour barrier
2 Vapour barrier	5 Trapezoidal sheet
3 Thermal insulation	6 C profile

7 Bracing steel tube	9 Cross - bracing system
8 Steel heavy duty "I" - column	10 Steel truss

Yüzey kavramı iç mekân ile dış mekân arasındaki sınırın sorgulanmaya başlamasıyla belirginleşmiştir. Yüzey, yapının içi ile dışı, kentsel ve kişisel, kamusal ve özel mekânı arasında sınır oluştururken her iki yüzünün ayrı veya aynı ayrıntılarla ve tüm yapının cephe olarak ele alınmasına olanak tanımaktadır.

vurgulayan bu yüzey, yapının iç ve dışı arasındaki biçimsel ve strüktürel aynılık ile görüntüsel farkı yaratan giysisi olmaktadır. Bu giysi, kenetli sac malzemenin sadece kendisine ait olan biçimsel bir dile sahiptir.¹³ Dolayısıyla, malzemenin doğasından kaynaklanan renk ve doku özellikleri ile ve konstrüksiyonun sonucunda ortaya çıkan desenin yapıya *arkitektoreski*¹⁴/tasarımcının dokunuşuyla anlam kazanan özgün tasarım niteliğini kazandıran biricik süslemesi olduğu görülmektedir.¹⁵

Sonuç

Günümüzde aynı yaklaşımla gerçekleştirilen onlarca yapı çok farklı imgelerle temsil edilebilmektedir. Mimarlık artık geleneksel bilgiler üzerinden sürdürülemezdir. Ancak bu durum geleneksel bilgiden yoksunlaşmak değil, eskiden var olmayan yepyeni olanakların da farkına varmak anlamına gelmektedir. Bugünün mimarlık araştırmaları başlıca iki alanda yoğunlaşmaktadır. Birincisi bugünün yaşamsal niteliklerini –sanat, müzik, sinema ve benzeri her türlü güncel kültürel, kentsel ve medyatik etkinlikler bağlamında– kavrayarak mimarlık vizyonunun genişletilmesidir. İkincisi gündelik yaşantının doğal ve yapay süreçlerini bir arada barındırabilen bir mimarlığı yaşama kazandırmak/taşımak için yeni gelişen teknolojiler, malzemeler, video ve bilgisayar olanaklarının avantajlarından yararlanmak üzere bilgi ve teknik donanımın geliştirilmesidir. Lafarge Dalsan Alçı Levha Fabrikası genelde günümüz mimari tasarım yaklaşımları, özelde endüstriyel üretimi barındıran yapıların tasarımı üzerine söyleyecek çok sözü olan bugünün mimarlığının özenli bir ürünüdür. ■

Adnan Aksu, Dr., Öğretim Görevlisi
Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

Fabrikanın yüzey kaplaması yapının yalın geometrisine uyum sağlamakta ve yüzey konstrüksiyonunu estetik olarak güçlendirmektedir. Tasarım sürecinde seçilen malzemenin bükülerek, kıvrılarak, dönerek, sonsuz biçim üretme, farklı yükseklik ve genişlikte kullanılma yeteneği keşfedilerek tasarımcıyı biçim üretmekte oldukça özgür bırakan prototip bir yüzey çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu prototip yüzey üzerinden geliştirilen kitlesel biçimlenme aynı zamanda taşıyıcı sistem tasarımı üzerinde yol gösterici olmuştur.

Notlar:

1. Umberto Eco, Mathieu'den alıntılanarak biçimlerin evrimin bilimsel kavramların evrimiyle koşut gittiğini belirtmektedir (Eco, 1992:117).
2. Bölge ile ilgili ayrıntılı bilgi için web sitesi ziyaret edilebilir. <http://www.guzellerosb.org.tr>
3. Bu anlayışın başlıca savunucusu Amerikalı mimar Albert Kahn'dır. Kahn, 20. yüzyılın başlarında tanınmış ve beğenilen bir endüstriyel üretim/fabrika binaları tasarımcısıdır. Ancak mesleğinin bu yönünü özünde mimarlık olarak görmez. Uzun ve son derece üretken meslek hayatı boyunca Khan, mimarlığı sanat ve inşa etme işi olmak üzere başlıca iki kategoriye ayırmaktadır. Sanat-mimarlık kategorisi kilise, sinagog, okul, kütüphane, konut vs. tasarımlarını içermektedir. Bu tarz eserlerinin örnekleri, kendi eserlerini içeren 1948 tarihli kitabının yaklaşık yarısını doldurmaktadır. İkinci kategori inşa etme işi olan mimarlık kapsamında her türlü fabrikaları, üretim binaları, kazan daireleri ve endüstriyel mimarinin diğer örneklerinin tasarımlarını içermektedir. Bununla birlikte, kategoriler arasındaki açık ayırım, 19. yüzyılda zaten son derece yaygındır, dolayısıyla Kahn'a özel değildir. Kapsamlı bilgi için Leatherborrow ve Mohsen (2002) s.1-6'ya bakılabilir.
4. 1800'lerde Carl Botticher *Kernform (core kernel form) Kunstform (art form)* gibi mimarinin metaforik, aynı zamanda malzeme birlikteliğini adlandıran bazı kelimeler kullanmıştır. Botticher'in eseri *Die Tektonik der Hellenen* (1844) ve *Das Prinzip der Hellenischen und Germanischen Bauweise*'de *kernform* eş zamanlı olarak hem yapının fiziki strüktürüne hem de yapının malzeme ve işleve bağlı olan özüne gönderme yapmaktadır. *Kunstform* ise kültürel olarak zeki, binadan sembolik özellikle varlığı gerekli bir parçaya "süsleme"ye gönderme yapmaktadır. Bötticher *Kunstform*'u "tamamın strüktürel durumu fark edilmeksizin mekân ya da strüktür içeriğini görünür yapan açıklayıcı katman" olarak açıklamaktadır (Rimmer, 1997:6,18-19).
5. 1800'lerde Carl Botticher ve Gottfried Semper ortaya koyduğu ve tartıştığı *Kernform* (yapının taşıyıcı sistemi, malzemesi ve işlevine dayalı özü) ve *Kunstform* (yapının biçimsel niteliklerine dayalı özü) kavramları aracılığıyla bütünleşik bir tasarımsal içeriğin elde edilmesine gönderme yapmaktadır. Bötticher *Kunstform*'u aynı zamanda taşıyıcı sistemi göstermeden tasarımsal içeriği görünür yapan katman olarak açıklarken çağdaş mimari imge kavramına oldukça yaklaşmaktadır. Daha kapsamlı bilgi için: Babaoğlu Demirkan, 2006.
6. Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi projesi olarak Dr. Adnan Aksu tarafından gerçekleştirilmiştir. İşveren: Dalsan Alçı Sanayi ve Tic. A.Ş.
Yer: Gebze, İstanbul
Kullanım Alanı: 34.000 m²
Proje Tarihi: 2006-2007
Yapım Yılı: 2007-2008
Mimari: Azaksu Mimarlık
Statik: Atak Müh.
Makine Tes.: YMT Müh.
Elektrik Tes.: Özey Müh.
Yüklenici Firma: Damsan Makine A.Ş.
7. Profesör George Aitchison bu görüşü, "Dış hatların saflığı ve kısmi zarafet, süssüz sadelik, binalarımızdan çay kaşıklarımıza kadar her şeye uygulanmalıdır," sözleriyle dile getirmektedir ve çağın mimarlığını yaratmak için mimarların biçimin güzelliğini öne çıkarmaya çabalamaları gerektiğini belirtmektedir (Collins, 1998:118-128).
8. Daha kapsamlı bilgi için: Babaoğlu Demirkan, 2006.
9. Mc Donald, Angus J. (1994) *Structure and Architecture*, Architectural Press, s.ix, 70, 102.
10. Torroja, strüktürü anlatırken kadın vücudundan esinlenmektedir. Kadın asıl güzelliğini iskelet sisteminde

saklamaktadır. İskelet sisteminin biçim için önemli özelliklerini içinde barındırmaktadır ve o olmadan kadının görünür estetik değere ulaşamayacağını düşünmektedir. Taşıyıcı sistemle ilgili kapsamlı bilgi için: Torroja, 1958:268.

10. Hareli ipek kumaş.

11. Umberto Eco bir cephenin diğerlerinden daha özenli ve farklı ele alınması ile ilgili düşüncelerini şu sözlerle açıklamaktadır: “Gabo’nun ya da Lippol’un plastik biçimleri, seyirciyi etkin bir biçimde işe katılmaya, devindirici bir girişime çağırır. Kendi kendine belirlenmiş olan biçim ikircikli görünecek ve kendisine bakılan açığa göre, değişik görülecek tarzda kurulmuştur. Yontunun çevresinde dolanan seyirci, bir başkalaşım karşısında kalır. Bu, ayrıcalıklı bir cephe görüntüsünün bırakılmasıyla daha önce barok mimaride olup bitene benzer biraz.” (Eco, 1992:114)

12. Umberto Eco bütünü işlevi kavramına şu sözlerle açıklık getirmektedir: “...kimi yapıtların karşından görülmek üzere düşünülüp tasarlanmış olmasından başka ... çeşitli açılardan biçimin ele alınmış olması, genel olarak dikkati bütüne yöneltme eğilimi gösterir; değişik bakış açıları birbirini tamamlar ve birbirine eklenebilir, görüntümler de ... bütünü işlevidir. Tam biçim, bellekte ve imgelemede yavaş yavaş yeniden oluşur. ... Her bakış açısı kendi başına doyurucudur, ama bakış açılarının tümünü bir seferde düşünmek isteyecek kimseyi de doyumsuz bırakır.” (Eco, 1992:115)

13. Loos tüm malzemelerin kendisi için aynı değerde olduğunu söyler. Süslemeyi reddeden bir adam olarak malzemenin kendisi önemini vurgulamaktadır. Loos’un tasarladığı Ruffer Evi hakkında söyledikleri Loos’un süs ve süsleme hakkındaki görüşünü yansıtmaktadır: “Hiçbir malzeme başka bir malzemeye uygun biçimi almamıştır. (...) Sanat sahtekârlık ile yalan ile bir şey yapamaz.” (Gossel, 2005:87)

14. Fellow Kerr’in *arkitektoresk* tanımlaması çağdaş mimari imge kavramına tarihten bir başka bakıştır. Kerr *arkitektoresk* sözcüğünü *pitoresk* sözcüğüne benzeterek kullanmaktadır. Pitoresk sözcüğü Türkçede durumu ve görünüşü resim konusu olmaya değer anlamında kullanılmaktadır (TDK). Kerr’e göre her mimari tasarımın, onu biricik kulan bir özü vardır. Bu öz tasarımcının dokunuşuyla anlam kazanan sanatsal nitelikler ile ifade edilmektedir. Dolayısıyla *arkitektoresk* kavramı binaya tasarımcısının dokunuşuyla kazandırılan özgün niteliği ifade etmekte kullanılan bir kavramdır. Yapının giysisi olarak tanımlanabilir. Ancak bu giysi salt malzemeyle değil, etkileyici mimari dil ile ifade edilebilmektedir. Burada *arkitektoresk*’e aynı yaklaşımla gerçekleştirilen onlarca yapının çok farklı imgelerle temsil ediliyor olmasına açıklama getirebilmek için değinilmektedir. Fellow Kerr’in 1869’da RIBA’da yaptığı bir konuşmanın metni olan “A Development of the Theory of the Architecturesque” başlıklı sunumu, Özlem Babaoğlu Demirkan’ın Prof Dr. Nur Çağlar danışmanlığında gerçekleştirdiği, “Mimarlıkta Strüktür ve Süsleme İlişkisinin İrdelenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında kaynak olarak kullanılmak üzere RIBA arşivinden getirilmiştir. Daha kapsamlı bilgi için: Babaoğlu Demirkan, 2006.

15. Yüzey konstrüksiyonunun duru mimarlık diline ilişkin özelliklerini ortaya koymakta Kerr’in çağdaş yüzey tasarımına yaklaşan bir anlayışı *süsleşmiş konstrüksiyon* (*ornament constructed*) irdelenebilir. Bu yaklaşımda amaç konstrüksiyondur. Daha kapsamlı bilgi için: Babaoğlu Demirkan, 2006.

Kaynakça:

• Babaoğlu Demirkan, Ö. (2006) *Mimarlıkta Strüktür ve Süsleme İlişkisinin İrdelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Collins, P. (1998) *Changing Ideals in Modern Architecture*, Mc Gill-Queen’s University Press, 12.
- Eco, U. (1992) *Açık Yapıt*, Çev.: Yakup Şahan, Kabcacı Yayınevi, İstanbul.
- Gossel, P. (2005) *Architecture in the Twentieth Century*, Taschen.
- Leatherborrow, D., Mostafavi, M. (2002) *Surface Architecture*, MIT Press.
- Rimmer, S. (1997) *The Symbolic Form of Architecture*, Yüksek Lisans Tezi, The Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University.
- TDK *Büyük Türkçe Sözlük*:
<http://www.tdkterim.gov.tr/bts/>
- Torroja, E. (1958) *Philosophy of Structures, The Beauty of Structures*, University of California Press, Los Angeles.

The Changing Appearances of Architecture

Since the last century, maintaining the same conventional approach in the design of industrial production (factory) buildings, with a true and simple expression, has led to a problem of architectural image stemming from the conflict of production and representation. Today, an alternative view of the separation of the art and business sides of architecture is to integrate rather than divide design content. To this end, both a core-form and an art-form should be molded in an equal and balanced way. Thus, a coherence of design content can be approached and the creation of an architectural image becomes a major consideration.

The visual image of a building takes its place on the agenda of architecture as one of the fundamental components of architectural design, along with programmatic and constructional considerations.

Within this context, this study scrutinizes the correlation between the image, form and structural system of a building during its architectural design process, with the particular case study being the Lafarge Dalsan Plaster and Plasterboard Systems Plant, located in Gebze, Istanbul, Turkey. The lucid image of the building which attracts attention with its formal qualities, especially its structural system, which enables the construction of a satiny surface coating, is elaborated.